

Tervise edendamise projekti lepingu nr 6-2.5/20
“RASEDUSKRIISI NÕUSTAMINE”
TEGEVUSTE JA TULEMUSTE VAHEARUANNE 2022.a
SA VÄÄRTUSTADES ELU

Jaauar 2023

/Projekti nimetus/	Tervise edendamisele suunatud projekt “Raseduskriisi nõustamine”
/Projektijuhi nimi/	Margit Emberg/ Elina Piirimäe
/Vastutava asutuse nimi, aadress/	SA Väärtustades Elu; reg.nr. 90009111 Tehnika 115, 10139 Tallinn
/projektijuhi telefon, e-post/	mob: 53439836 elina@rasedus.ee
Projekti ja vahearuande periood	Projekti periood: 01.jaanuar 2021 - 31.detsember 2023 Vahearuande periood 01. jaanuar 2022 – 31. detsember 2022
Projekti eesmärgid ja 2022.a perioodil saavutatud tulemused:	<p>Projekti eesmärgiks on lapseootel naistele ja nende lähedastele raseduskriisi asjakohase nõustamisteenuse kättesaadavuse tagamine, et aidata neil langetada informeeritud otsuseid rasedusega seonduvates küsimustes, tõstes samaaegselt teadlikkust võimalikest riskidest ja saades informeeritud riigi poolt pakutavatest tugiteenustest ja toetustest. Projekti üks lisa eesmärke on võimalusel parandada teenuse kättesaadavust piirkondades, kus see praegu on raskendatud või piiratud.</p> <p>a) Projekti põhieesmärgiks on pakkuda tervishoiutöötaja suunamisel raseduskriisi nõustamisteenust sihtrühma esindajatele keskmiselt 3750 nõustamiskorral aastas.</p> <p>Tervishoiutöötaja suunamisel on raseduskriisinõustamist käesoleva projekti teisel aastal (perioodil 01.01-31.12.2022) saanud 2016 isikut 3455 nõustamise korral. 2022 a. tehti 284 erakorralist kriisi väljakutset. Väljasõite tehti 2022. a Ida-Tallinna Keskhaiglasse, Lääne-Tallinna Keskhaiglasse, Rakvere Haiglasse, Lõuna-Eesti Haiglasse ja Kuressaare Haiglasse.</p> <p>Võrreldes eelmise aastaga on 2022.a nõustamistele pöördunud isikute arv tõusnud. Kriisi väljakutsete maht on varasemate aastate keskmisel tasemel.</p>

Saatekirjaga kaugnõustamisvõimalust on kasutatud 721-l (20,8%) korral, mis on 30 võrra väiksem arv kui 2021 a. ning on jätkuvalt vajalik teenuse pakkumise viis. Saatekirjaga kaugnõustamisvõimalus oli perede poolt väga oodatud teenus, kuna võimaldab emadel/isadel/peredel pääseda teenusele veelgi kiiremini, optimaalsema ajakuluga ja annab valiku saada teenust neile sobivatel tingimustel. 2022 a. populaarseim kaugnõustamise viis oli veebi vahendusel ning seda kasutasid kõige rohkem sünnitusjärgsed emad.

b) Projekti teiseks strateegiliseks eesmärgiks oli pakkuda raseduskriisi nõustamisteenust projekti jooksul vähemalt 11 maakonnas ja 13 asutuses. Samuti üks lisaeesmärke oli võimalusel parandada teenuse kättesaadavust piirkondades, kus see on olnud raskendatud või piiratud.

Projekti esimesel aastal tagati klientide vajadustest lähtuvalt kvaliteetne raseduskriisi nõustamisteenus erinevate piirkondlike tervishoiu- ja/või sotsiaalvaldkonna asutuste juures. **2022.a projektiperioodi jooksul on saatekirjaga raseduskriisi kontakt nõustamisteenus olnud kättesaadav 12 Eesti maakonnas ja 19 asutuses:** Ida-Tallinna Keskhaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla, Tallinna Raseduskriisikeskus, erakabinettides Confidos ja Loov teraapiakeskuses Tallinnas, Rakvere Haiglas, Pärnus Marieta Med Kliinikus, Lõuna-Eesti Haiglas, Põlvas, Elvas, Tartu Perekeskuses, Viljandi Perepesas, Haapsalus, Narva Perekoolis, Rapla Erakliinikus Praxis, Järvamaa Haiglas, Kuressaare Haiglas, Hiiumaa Haiglas, Muhumaal. Valmisolek nõustada on olnud ka Põlvas. **Saatekirjaga kaugnõustamisvõimalusele pöördujaid on üle Eesti, kokku 14-st maakonnast.** 2022 a. statistika kajastab ka palju määratlemata piirkonnast nõustamisi (0,1%), mis tõenäoliselt on tingitud uuele statistika kogumisele üleminekuga.

Lisaks töötab jätkuvalt Tartu Ülikooli Kliinikum - 5, Viljandi Haiglas-1 ja Pärnu haiglas - 2 raseduskriisinõustajat-ämmaemandat. Haiglad korraldavad teenust iseseisvalt ja sellest lähtuvalt ei anna ainuüksi projekt enam piisavalt ülevaadet raseduskriisi nõustamisteenuse kohta Eestis tervikuna.

2022.a statistika koondkokkuvõtte perioodi jaanuar-detsember kohta on lisatud. Lisa 1. Raseduskriisi nõustamise 2022.a statistika kokkuvõtte.

Tabel 1. Raseduskriisi nõustamine aastate lõikes EHK projekti toel.

aasta	2022	2021*	2020*	2019	2018	2017	2016
nõustamine kokku	3455	3630	3482	4408	4506	3022	3860
nõustatud esmased isikud	2016	1693	1874	2487	2690	1514	1686
sh pered	380	319	426	766	974	417	466
sh erakorralised kriisiväljasõidud	284	264	176	282	316	242	284

*2020.a ja 2021.a perioodi statistikas kajastuvad ka covid-19 perioodist tingitud muutused nõustamise korralduses tervishoiuasutustes. Alates 2020.aastast on nõustamiseks kasutatud ka kaugnõustamise võimalust. Lisaks on oluliselt vähenenud perenõustamiste maht, kuna tervishoiuasutusse on oodatud naised pigem üksi ilma partnerita (sh ka I laine ajal sünnitusel ning II ja III laine ajal SJ perioodil).

Täiendava infona: perioodil 01.01-31.12.2022 on suunamiskirjata raseduskriisi kaugnõustamisele pöördunud 235 isikut kokku 374-l korral raseduskriisi nõustamistelefoni 8002008, videonõustamise või e-nõustamisvõimaluse kaudu www.rasedus.ee kodulehel. Nõustamise kordadest 56% on toimunud telefoni teel ja 39% nõustamistest on toimunud veebis e-nõustamisena.

Eelpool nimetatud nõustamised ei kajastu käesoleva projekti koondstatistikas, vaid on täiendavaks infoks anonüümse pöördumisega raseduskriisi nõustamisteenuse vajaduse kohta. Saatekirjata raseduskriisi kaugnõustamist toetas Sotsiaalministeerium kuni 2022. aasta lõpuni. Kahjuks alates 2023.a jaanuarist puudub rahastus saatekirjata ja anonüümse raseduskriisi kaugnõustamisteenuse osutamiseks, nt e-nõustamine www.rasedus.ee kodulehe kaudu, ja 8002008 raseduskriisi nõustamistelefoni kaudu pöördujatele (sh on oluline, et antud telefonile tulevad ka kriisiväljakutsed haiglatest). Kaugnõustamine võimaldab teenuse üle-eestilist kättesaadavust ja saatekirjata (kriisi)telefoni ning veebinõustamine on olnud seni hea võimalus nii klientidel saada esmast anonüümset raseduskriisi nõustamist ja infot, kuid ka suunajatel konsulteerida raseduskriisi teemadel ning saada infot teenuse kohta.

Sotsiaalministeeriumi projekti toel piloteeriti ka saatekirjata, kuid omaosalusega (6 eurot vastuvõtt) raseduskriisi kontaktnõustamise teenust perioodil september 2021- aprill 2022. Tegevus käivitati september-november 2021, mil nõustajad hakkasid tegema piirkondlikke kokkuleppeid Viljandis, Haapsalus, Pärnus, Põltsamaal, Raplas. Koostööd tehti nt ka Perepesadega vm piirkondlike perekeskustega. Nõustamise toimus väljaspool tervishoiuasutusi. Märtsis 2022 avati piloot ka Harjumaal. Piloodi raames nõustati kokku 147 korral, nii esmasel kui korduval pöördumisel kokku 178 sihtrühma esindajat. Lähtuvalt raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutsestandardist võis

teenust osutada kuni 2-aasta jooksul peale sünnitust. Vähemalt 21%-l esmastest pöördujatest oli sünnitusest möödas rohkem kui 1-aasta. Klientidel on soov, et teenus oleks kättesaadav ka väljaspool Haiglaid. Võrreldes pöördumise põhjuste jaotuvust Eesti Tervisekassa projektis ja piloodis pöörduiti väljaspoole haiglat rohkem sünnitusjärgse perioodi meeleolulanguse, raseduse katkemise, aborti ja lapse surma puhul, negatiivse sünnistuskogemuse ja paarisuhte probleemidega raseduskriisi olukorras.

Seega 2022.a sai Tervisekassa projekti väliselt sihtrühma esindajad nõustamist veel **552** korral.

Lisaks on teada, et perioodil 1.01.-31.12.2022 a. pakkusid ämmaemandad-raseduskriisinõustajad Kertu Raadik ja Ehtel Kanarbik, Pärnu Haiglas nõustamist **93** korral 52le erinevale kliendile. Viljandi Haiglas töötav ämmaemand-raseduskriisinõustaja Liisa Mettus tegi **40** nõustamist. Ajavahemikul 1.01-1.12.2022 tegid Tartu Ülikooli Naistekliinikus töötavad ämmaemandad-raseduskriisinõustajad: Margit Luiga, Liina Annuk, Maris Raude, Gertrud Saage ja Erle Randala teostasid **449** raseduskriisinõustamise ambulatoorset ja **39** statsionaarset visiiti.

Seega 2022.a sai Tervisekassa projekti väliselt haiglate kaudu sihtrühma esindajad nõustamist veel rohkem kui **621** korral.

c) Projekti lisaeesmärgiks on kodulehe uuendamine ja raseduskriisi nõustamisteenuste arendamine veebiplatvormile.

2022.a-l uuendati kodulehekülge rasedus.ee. Kodulehe platvormi muutmine võimaldas hakata koguma ka statistikat siseveebi kaudu, mis lihtsustas oluliselt nii nõustajate tööd kui ka statistika kokkuvõtete tegemiseks kuluvat aega. Kahjuks oli arendus keerulisem, kui alguses planeeritud ning kodulehekülje sisuosaga tegeleda sel aastal ei jõutudki. Samas valmis aasta jooksul statistika kogumise osa, mis töötab nüüd kiirelt ja vajab edaspidi vaid pisitüüendusi. Nüüd saame 2023 a. edasi minna kodulehe sisu loomisega.

<p>Projekti elluviimise meeskonna koosseis (nimi/vastutusvaldkond):</p>	<p>Projektijuhid:</p> <p>Eina Piirimäe – projekti sisuline kvaliteet, info edastamine, kokkuvõtete tegemine, infotöötlus, statistika kogumine ja analüüs, projekti tulemuslikkuse analüüs, aruandluse koostamine;</p> <p>Margit Emberg - supervisioonide planeerimine, lepingute vormistamine, teenuse arendusega seotud tegevused;</p> <p>Kaia Kapsta-Forrester – projekti juhtimine organisatsiooni tasandil, meeskonna koostamine, tegevuse koordineerimine, avalikud suhted.</p> <p>Raseduskriisi nõustajad 2022.a projekti jooksul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaia Kapsta-Forrester – pere- ja paarisuhtenõustaja, koolitaja, raseduskriisinõustaja; • Margit Emberg – psühholoog, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset ja psühholoog-nõustaja tase 7 kutset; • Maret Voites – ämmaemand, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset; • Marje Pukk – psühholoogiline nõustaja, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisi nõustaja tase 6 kutset; • Kristi Kuura – psühholoogiline nõustaja, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisi nõustaja tase 6 kutset; • Kaisa Aardevälja – psühholoog, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset; • Kairi Tozen-Pütsepp – psühholoog, raseduskriisi nõustaja, paarisuhte nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset; • Heli Rand – psühholoog, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset; • Katrin Roosileht – psühhodraama rakendaja ja koolitaja, raseduskriisi nõustaja; • Kristiina Salong – sotsiaaltöötaja, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset; • Viktoria Sumarova – perenõustaja ja koolitaja, raseduskriisinõustaja; • Triinu Tints - pedagoog, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja, tase 6 kutset; • Kadri Murumaa - , ämmaemand, raseduskriisi nõustaja; • Maria Kalšnikova - psühholoog, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutset, loovterapeut,; • Kertu Raadik - ämmaemand, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Eliana Koov - psühholoog, raseduskriisi nõustaja, omab raseduskriisinõustaja tase 6 kutset; • Kerli Okas - andragoog, raseduskriisi nõustaja, pere- ja sünnitoetaja; • Elina Piirimäe – ämmaemand, raseduskriisinõustaja; • Katrin Roose – psühholoog, raseduskriisinõustaja. <p>Naistearst meeskonnas: Dr. Made Laanpere</p> <p>Superviisorid 2022.a projektiperioodil: Kristiina Uriko – sotsiaalteaduste doktor, tervise- ja perepsühholoogia õppejõud, psühholoog Pille Isat – psühholoog, psühhodraama terapeut ja superviisor Kaia Kastepõld Tõrs - kliiniline psühholoog-psühhoterapeut, õppejõud ja superviisor</p>
<p>Projekti siht- ja sidusrühma kirjeldus ja 2022.a tegevused:</p>	<p>Raseduskriisinõustamine on suunatud eesti ja vene keelt valdavatele fertiilses eas olevatele naistele ja meestele, kes on sattunud raseduskriisi olukorda perioodil, mil planeerivad lapseotele jääda, on lapseootel, soovivad rasedust katkestada, on toimunud raseduse katkemine või kellel on rasedusaegsel või sünnitusjärgsel perioodil esinevaid probleeme, nt ärevus ja/või meeleolu langus, kohanemiskasutused ema ja/või isa rolliga. Projekti sihtühm on eeskätt lapseootel naised ja nende lähedased (eelkõige partner), kellel on tervishoiutöötaja hinnangul näidustus vaimse tervise ja rasedusega seotult ning kes vajavad asjatundlikku nõu rasedusega seotud otsuste tegemisel ja hirmude leevendamisel. Rasedusaegselt alustatud ja/või sünnituse järgselt kriisiolukorras nõustamisel osutati teenust vajaduspõhiselt ka peale lapse sündi kuni 1-aasta jooksul. Sihtühma kuuluvad nõustamised eriolukorras sünnitus- ja sünnitusjärgsetes osakondades viibivatele klientidele.</p> <p>Projekti toetusel (perioodil 01.01.2022-31.12.2022) sai raseduskriisi nõustamist 2016 isikut (N=1285; M=731) kokku 3455-l korral. Nõustatud meeste ja naiste (esmased pöördumised) vanuseline jaotuvus on toodud välja lisa 1 (<i>Lisa 1. Raseduskriisi nõustamise 2022.a statistika kokkuvõte</i>) alajaotuses – Ülevaade vanuse lõikes 2022.a. Sarnaselt varasematele aastatele on kõige rohkem pöördujaid naiste seas on vanuseklassis 30-35 ja 24-29 ja meeste seas on kõige suurem hulk pöördujaid vanuseklassis 30-35</p>

Projekti **sidusrühma** moodustasid tervishoiuspetsialistid, kes tegelevad nimetatud sihtrühmaga praktikas - eelkõige ämmaemandad, günekoloogid, perearstid/pereõed ja lastearstid, kuid ka sotsiaaltöötajad, lastekaitsetöötajad jne.

2022. a raames kogutud statistika näitel oli suunajaks 25% naistearst, 63% ämmaemand, 10% perearst ja üksikutel juhtudel muu spetsialist. Vt *Lisa I. Raseduskriisi nõustamise 2022. a statistika kokkuvõte - Joonis 5.* Teenusele suunajad esmaste pöördumiste lõikes isikuti perioodil jaanuar-detsember 2022. a

Projekti esmased koostööpartnerid on tervishoiuasutused, sotsiaal- ja perekeskused, kus teenust pakutakse. Lisaks on koostööpartneriteks erinevatel tasanditel Eesti Raseduskriisi Nõustajate Selts; Eesti Naistearstide Selts; Eesti Ämmaemandate Ühing; Eesti Perearstide Selts; Eesti Seksuaaltervise Liit; Sotsiaalministeerium; Siseministeerium; MTÜ Vaikuse lapsed jne.

21. jaanuaril 2022. toimus kohtumine Eesti Naistearstide seltsiga Kohtumisel osales Margit Emberg. Arutelu teemaks oli teenuse järkusuutlikkus.

Kristi Kuura sulest avaldati 21.02.2022 a. artikkel ajakirjas "9 kuud" <https://perejakodu.delfi.ee/artikkel/95525521/otsast-lopuni-kurnav-rasedus-ema-tuli-valja-et-moned-naised-iiveldavadki-terve-rasedusaja-seda-kinnitas-ka-arst-ja-ammaeman>

Märtsikuus esines telesaates "Selge pilk" , kus rääkis raseduskriisi nõustaja Triinu Tints raseduskriisi teemal.

Margit Emberg rääkis märtsis 2022 a. Tartu Ülikooli psühholoogia magistrantidele 1,5h seminaril nõustamisest raseduse aegsel ja sünnitusjärgsel perioodil ning tutvustas ka raseduskriisi nõustamisvõimalusi.

Projektiperioodi teisel, kolmandal ja neljandal kvartalil kulus suur energia veebipõhise ehk kodehe kaudu statistika kogumise töösse rakendamisesse. Testimisprotsessis andsid tagasisidet nõustajad Kristi Kuura, Maret Voites, Elina Piirimäe. IT lahendus saavutati projektiperioodi lõpuks detsembris 2022 a.

Juulis toimus individuaalne rääkimine ja koolitus Rapla Perearstikeskuse ämmaemand Eda Timmiga raseduskriisi nõustamise teemal , samuti Rapla naistearst Mare Pruksi ja Erapolikliinik Praxis tegevjuhi Mihkel Italiga raseduskriisinõustamise töökorralduse muutustest Raplas seoses nõustaja vahetusega. Marje Pukk asemel hakkab Raplas nõustama Kristi Kuura.

Nõustaja Maret Voites jätkas SoMin pilootprojekti lõppemise järgselt Haapsalus raseduskriisinõustamise tegemist, pilootprojekti järgselt oli vaja sõlmida uued kokkulepped tasuta ruumide kasutamise osas, mis vajas läbirääkimisi.

Margit Emberg kirjutas septembris kommentaari Anne & Stiil artiklile raseduse katkemise/katkestamise/leina teemal.

Margit Emberg nõustas peremeditsiini tudengit Gerli Randa, kes koostab sünnitusjärgse depressiooni teemalise infovoldikut.

Elina Piirimäe juhendas Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli magistriõppe tudengit Velly Roosilehte tema diplomitöö teemal Ämmaemanda nõustamine abordihoolduses.

Margit Emberg osales Sotsiaalministeerium ja Riigikantselei Innovatsiooniprogrammi poolt korraldatud üksikvanemluse teemalisel ümarlaul 13.09.2022.

Viimases kvartalis lisandus uus nõustaja Katrin Roose Elva piirkonda. Detsembris 2022 a. alustas Margit Emberg läbirääkimisi Laagri Tervisekeskusega raseduskriisi nõustamisteenuse osutamiseks Tervisekassa projekti raames. Koostöö tulemusena on teenus kättesaadav Laagri Perearstikeskuse poolt suunatud patsientidele Tervisekeskuse ruumides alates 2023.a jaanuarist.

Novembris 2022 a. toimusid vestlused Lääne-Tallinn Keskaigla Naistekliiniku ja Rakvere Haigla juhtkondadega, kus andsime edasi informatsiooni, et projektipõhine rahastus lõpeb 2023 a. lõpuga ja kutsusime haiglaid üles läbirääkimistele, kuidas oleks võimalik mitteämmaemandatest nõustajatel peale projektiperioodi lõppu tööd jätkata. Mõlemad raviasutused võtsid info vastu ja arvasid, et edasisteks aruteludeks on veel liiga vara.

Detsembris on alustatud läbirääkimisi Medicumis, kus on huvi teenuse pakkumisega alustada 2023 a. jooksul. Läbirääkimisi viib läbi Elina Piirimäe.

IV kvartalis valmis alusdokument Raseduskriisinõustamise teenuse kirjeldus (Vt. Lisa 2.)

2022 a. teisel poolel viidi läbi ka küsitlused sidusrühmale, teenusele suunamise teadlikkuse ja vajalikkuse kohta. Sellest informatsioonist lähtuvalt plaanime 2023 a. läbi viia koolitused sidusrühmale. (Vt. Lisa 3.)

Samuti küsisime tagasisidet teenust saanutelt. Raseduskriisi nõustamise teadlikkuse uuring viidi läbi 2022.a lõpus, mille käigus kogusime tagasisidet raseduskriisi nõustamisteenusest teadlikkuse, teenuse vajalikkuse ja nõustamiskogemuse kohta. Küsitlus viidi läbi perioodil: 15.november - 31.detsember 2022. Küsitlust jagati raseduskriisi klientide seas (nõustajad edastasid kutse), sotsiaalmeedias (FB) ja lisaks saadeti ühekordselt ka 2019-2022 beebigruppidesse. Uuringule vastamine oli anonüümne ja vabatahtlik.(Vt. Lisa 4).

Raseduskriisi nõustamisteenuse lõppkasusaajad on lapsed, kes kasvavad üles paremate sotsiaalsühholoogiliste toimetulekuoskustega ning vaimselt ja emotsionaalselt tervemates perekondades. Samuti riik, kelle kodanikud tulevad edukamalt toime oma lähisuhetes perekonnas

	ning on seeläbi ka töökohtadel vastutustundlikumad ning produktiivsemad.
<p>Projekti kvaliteet ja riskide ennetamine:</p>	<p>Projekti tegevuste teostamiseks, kvaliteedinõuete täitmiseks (sh teenuse kvaliteedi hoidmiseks) ja riskide ennetamiseks on rakendatud järgmisi meetmeid:</p> <p>a) Projekti juhtimine:</p> <p>Projekti juhtidel on kõrgharidus, varasem projektitöö kogemus ning meeskonna juhtimise kogemus. Oma tegevuse juhendatakse projektijuhtimise heast tavast, tegevuste tõenduspõhisusest ja kuluefektiivsusest ning muudest tunnustatud tervise edendamise kvaliteedi alustest juhendmaterjalidest.</p> <p>Projektiplaan sisaldab infot etapiviisiliselt planeeritavate tegevuste kohta. Planeeritud on kulud ja tegevuse hindamisplaan. Projektiplaanis on määratletud on iga konkreetse tegevuse elluviimise eest vastutavad meeskonna liikmed. Projektiplaanis on sõnastatud projekti mõõdetavad eesmärgid ja määratletud tulemuslikkuse indikaatorid.</p> <p>Toimuvad regulaarsed ja vajaduspõhised arutelud projektijuhtide vahel ja meeskonnaga.</p> <p>b) Projekti nõustajate ettevalmistus:</p> <p>Raseduskriisi nõustaja kasutab nõustamistehnikaid, milles ta omab vähemalt 2-aastast raseduskriisi nõustaja täiendkoolitusel põhinevat pädevust, pidevat erialast enesetäiendust ning superviseeritud ja/või professionaalset kogemust. Projektis on kaasatud nii pikaajalise raseduskriisi nõustamisalase kogemusega nõustajad, kui ka 2021.a RKN täienduskoolituse lõpetanud nõustajad.</p> <p>c) Meeskonnakohtumised ja meeskonnasisesed koviisioonid:</p> <p>Läbi on viidud meeskonnakohtumised väiksemates gruppides (nt konkreetse tervishoiuasutusega seotud nõustajate meeskonnakohtumised ja arutelud ning kriisiväljakutseid tegevate nõustajate kohtumised) ja meeskonnasisesed koviisioonid, samuti aktiivsed juhtorgani nõupidamised, mille käigus on läbi töötatud nõustamissüsteemi stabiilsust mõjutavaid otsuseid ja koostöö aluspõhimõtteid rahastajatega. Samuti on otsitud lahendusi seoses süsteemi edaspidiste võimalike arengusuundadega.</p>

Kui detsembris 2021. a esitatud lisarahastuse taotlusele nõustamistasude tõstmiseks projektis 2022-2023 aastal saadi negatiivne vastus, siis märtsis esitasime uue lisarahastuse taotluse ja saime sellest lähtuvalt pikendada nõustamisele kuluvat aega, mis kaudselt suurendas nõustaja sissetulekut ühe kliendi pealt. Samuti tekkis võimalus suuremaks koostöölabirääkimisteks raviasutustega, kuidas juba enne projektiperioodi lõppu saaks teenuse pakkumine sujuvalt üle minna. 2022. a. läbirääkimiste tulemus ei ole olnud edukas. Aga püüame tööd jätkata ja olla edukamad 2023. a.

2022. a. on toimunud mitmeid meeskondlikke veebikohtumisi, samuti on sisse viidud regulaarne infokiri nõustajatele projektijuhi poolt. Kõik ühel eesmärgil et analüüsida senist töökorraldust ja planeerimaks efektiivsemat nõustamistöö korraldust ja nõustamiskvaliteedi hoidmist tulevikus.

d) Supervisioonid ja kovisioonid:

Supervisioonid toetavad raseduskriisi nõustaja professionaalset arengut ja osutatud teenuse kvaliteeti. Supervisioonides jälgitakse, et raseduskriisinõustaja järgiks professionaalse nõustamise häid tavasid - austades inimese isikupuutumust, püüdes kaitsta kliendi enesemääramisõigust ning täites konfidentsiaalsusnõudeid. Jooksvalt toimuvad meeskonnasisesed kovisioonid.

Tallinnas on kokkulepped supervisioonide korraldamiseks kuni 1 kord kuus, Tartus vastavalt vajadusele kuni 1 kord kvartalis. Grupisupervisioon kestab tavaliselt 3h (st 4 akt).

2022.a projekti jooksul korraldati raseduskriisi nõustajatele kokku 8 grupisupervisiooni. Supervisioonid on osaliselt toimunud videosilla vahendusel.

Raseduskriisi nõustajatele on 2022.a toimunud projekti grupisupervisioonid:

I kvartalis 3 supervisiooni (14.01, 04.02, 10.03);

II kvartalis 2 supervisiooni (07.04, 03.05);

III kvartalis 2 supervisioon (24.08, 21.09);

IV kvartalis 1 supervisioon (03.11).

Superviisoriteks on 2021. a projektiperioodil olnud Pille Isat, Kristiina Uriko ja Kaia Kastepõld-Tõrs.

Lisaks avaldas 2021. a lõpus on üks raseduskriisi nõustaja soovi ka individuaalseks supervisiooniks. Läbirääkimised toimusid superviisor Pille Isatiga. 2022.a I kvartalis toimus lisaks 3 individuaalset supervisiooni. Nimetatud supervisioone toetati käesoleva projekti vahenditest.

e) Erialased täienduskoolituse võimalused RKN nõustajatele:

Raseduskriisi nõustajate erialast täienduskoolitust ei ole rahastatud käesoleva projekti vahenditest.

Sotsiaalministeeriumi projekti toel on SA Väärtustades Elu välja töötanud raseduskriisi nõustajatele sissejuhatava koolituse (2021.a, mahuga 15 tundi) ja põhikoolituse (2022.a, mahuga 2EAP), kus käsitletakse sünnitusjärgse depressiooni varajase avastamise ja esmase nõustamise läbiviimist raseduskriisi nõustamisel. Sissejuhatava koolituse edukas läbimine on eeldus põhikoolitusel osalemiseks. Koolitused koosnevad seminari, grupisupervisiooni ja iseseisva töö osades.

Sissejuhatav koolitus "*Raseduskriisinõustaja tööks vajalikud teadmised ja oskused sünnitusjärgse depressiooni varasel avastamisel ning esmase nõustamise läbiviimisel*". (vt Lisa 5. SJD sissejuhatav koolitus raseduskriisi nõustajatele 15 tundi) on toimunud 2-l korral, koolituse on edukalt läbinud 23 raseduskriisi nõustajat.

Põhikoolitus "*Depressioon ning sellega piirnevad seisundid. Ennetus ja nõustamistöö põhimõtted*". (vt Lisa 6. SJD põhikoolitus raseduskriisi nõustajatele 2 EAP) on toimunud 1-l korral, koolituse on edukalt läbinud 12 raseduskriisi nõustajat.

Sissejuhatava ja põhikoolituse läbiviimist toetas 2021.a-2022.a Sotsiaalministeerium projekt, mille raames olid koolitused nõustajatele tasuta. Kõikidele hetkel töötavatele raseduskriisi nõustajatele anti võimalus koolitusel osalemiseks. Hetkel puuduvad vahendid 2. põhikoolituse grupi läbiviimiseks.

f) Raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutse

Olemas on Raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutsestandard (esmaversioon kinnitati 2014.a, uuendati 2019.a sügisel). Aastatel 2016-2022 on antud välja kokku 15 raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutset esmataotlejale ning 2022.a anti välja esimest korda 4 raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutset taastõendamisel. Kui algselt andis kutsed välja EÄÜ koostöös SAVE-ga, siis alates 2019.a on kutse andjaks SA Väärtustades Elu. 2021.a uuendati KA korda ja 2022.a uuendati hindamisstandardit. Järgmine kutse andmise voor on plaanis välja kuulutada 2023.a kevadel.

Lisa 4. KUTSESTANDART Raseduskriisi nõustaja, tase 6

<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10804275>

Kutse andmisega seotud dokumendid on kättesaadavad:

<http://save.ee/kutse-andmine/>

f) Raseduskriisi nõustamise täienduskoolitus:

	<p>Raseduskriisi nõustamise õppekava maht on 90 EAP, väljaõppe periood on 2,5-3 aastat. Koolitust korraldab SA Väärtustades Elu koostöös Tallinna Ülikooli ja Tallinna Tervishoiu Kõrgkooliga. Viimane õppegrupp raseduskriisi nõustajaid lõpetas 2021.a suvel. Käesoleva projektiga on 2022.a lõpuks liitunud lõpuks liitunud neist 8 nõustajat. Hetkel puudub rahastus uue raseduskriisi nõustamine täienduskoolituse õppegrupi avamiseks.</p> <p>Täienduskoolituse õppekava on leitav siin: https://save.ee/wp-content/uploads/2021/05/Lisa-1.-OPPEKAVA-Raseduskriisi-noustamise-taiendkoolitus-2018-2020.pdf</p> <p>h) Raseduskriisi nõustamisteenuse kättesaadavus:</p> <p>Teenust on võimaldatud kõikidele saatekirjaga pöördujatele, kes vastavad projekti sihtrühmale. Peredele on võimaldatud saatekirja alusel raseduskriisi nõustamine vähemalt kahe nädala jooksul pärast aja kokkuleppimist. Kiireloomuliste kriisinõustamiste puhul (eelkõige kriisiväljakutse tervishoiuasutusest) tagatakse nõustamine esimesel võimalusel või vähemalt kahe tööpäeva jooksul peale väljakutse saamist. Kliendi soovil on teenust võimaldatud ka kaugnõustamisena.</p> <p>Seega raseduskriisi nõustamist nähakse järjest rohkem tervishoiusüsteemi osana ning oluliselt on suurenenud tervishoiuasutuste usaldus ja paranenud koostöö.</p>
<p>Koostöö kirjeldus teiste projektide ja organisatsiooni nidega:</p>	<p>Kõikides tervishoiuasutuses, kus raseduskriisinõustamist süsteemselt osutatakse toimub pidev töö parendamine (haigla infosüsteem, saatekirjad, tagasiside korraldamine) ja igapäevane koostöö teiste tervishoiutöötajatega. Kuna käesoleval hetkel ei ole tegemist tervishoiuteenusega, siis erinevates haiglates on see süsteem korraldatud haiglale sobivaimal viisil.</p> <p>Kriisiväljakutsetele reageeritakse enamasti 2-4 tunni jooksul olenevalt asukohast ja nõustaja kättesaadavusest, kuid hiljemalt ööpäeva jooksul.</p> <p>Juhtumipõhine koostöö toimub ka kohaliku sotsiaaltöötaja, lastekaitsetöötaja, naise varjupaiga töötaja või muu spetsialistiga (nt pühhiaater) pere tugisüsteemist.</p> <p>Koostöö Sotsiaalministeeriumiga on viimastel aastatel toimunud läbi erinevate suurprojektide. Raseduskriisi nõustamine täienduskoolitus, suunamiskirjata raseduskriisi kaugnõustamisteenuse pakkumine (tasuta kriisitelefoni 8002008, tasuta veebinõustamine) ja eriala ning teenuste arendusega seotud tegevused on toetatud Sotsiaalministeeriumi projektide toel.</p>

	<p>Hetkel on olukord, kus haiglad saavad tööle võtta ainult ämmaemandana tööl olevaid raseduskriisi nõustajaid ning haiglatel ei ole võrdset valikuvõimalust võtta tööle raseduskriisi nõustajana spetsialisti, kellel võib olla pikem erialane töökogemus raseduskriisi nõustajana ja teinekord ka laiem/põhjalikum vaimse tervise alane ettevalmistus. Seega jätkuvalt peame oluliseks, et raseduskriisi nõustamine on eraldi teenus tervishoiusüsteemis, mida saab osutada vastava kvalifikatsiooniga (Raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutset) spetsialist.</p> <p>Eesti Ämmaemandate Ühingu juhatuse liige Irena Bartels kuulub raseduskriisi nõustaja, tase 6 kutsekomisjoni ja toetab seeläbi raseduskriisi nõustaja kutse andmise protsessi ja kutse edasist arengut.</p> <p>Osaleme jätkuvalt riikliku tervikkontseptsiooni tööprotsessis eesmärgiga integreerida raseduskriisi nõustamine tervishoiuteenusesse. Näeme raseduskriisi nõustamist tervishoiu tugiteenusena ning peame olulisena vaimse tervise nõustamisalase kvaliteetse ja teaduspõhise nõustamispädevuse hoidmist ja säilitamist läbi kvaliteetse erialaõppe ja jätkusuutliku superviseeritud nõustamispraktika rakendamise.</p>
<p>Projekti tegevuse kajastamine meedias ja koduleheküljel:</p>	<p>Aastatel 2021-2023 on plaanis minna edasi raseduskriisi veebilehe ja ka vastavate teenuste arendamisega.</p> <p>Raseduskriisi alase põhiinfo leiab: www.rasedus.ee www.save.ee</p> <p>Projekti aasta vahekokkuvõtte lisatakse rasedus.ee kodulehele veebruaris 2022. Varasemad kokkuvõtted on kättesaadavad kodulehel: https://rasedus.ee/tegevus/projekt</p>

Lisa 1. Raseduskriisi nõustamise 2022.a statistika kokkuvõte.

Lisa 2. Raseduskriisinõustamise teenuse kirjeldus

Lisa 3. Sidusrühma küsitluse kokkuvõte

Lisa 4. Sihtrühma küsitluse kokkuvõte

Lisa 5. Lisa 5. SJD sissejuhatav kooolitus raseduskriisi nõustajatele 15 tundi

Lisa 6. SJD põhikooolitus raseduskriisi nõustajatele 2 EAP

Aruande koostas
 Elina Piirimäe
 EHK projektijuht

Aruande kinnitas:
 Kaia Kapsta-Forrester
 juhatuse liige

/allkirjastatud
 digitaalselt/

